

Teismai visuomenės ir teisėjų akimis

Dr. Eglė Vileikienė

Vidaus reikalų ministerijos

Viešojo saugumo politikos departamento vyriausioji
specialistė

Nacionalinė teismų administracija

2015-03-27

Pagrindiniai apklausų duomenys

- **Gyventojų apklausa**

- atlikta 2014 m. rugpjūčio–spalio mėn. Visose šalies savivaldybėse individualių interviu būdu buvo apklausti 15–75 metų gyventojai (atlikti 3007 interviu).

- **Pareigūnų apklausa**

- atlikta 2014 m. rugsėjo–lapkričio mėn. Iš viso buvo apklausa 9410 policijos pareigūnų (5545), pasieniečių (1497), ugniagesių gelbėtojų (1723), prokurorų (308) ir **teisėjų (337)**, t. y. daugiau nei pusė visų pareigūnų.

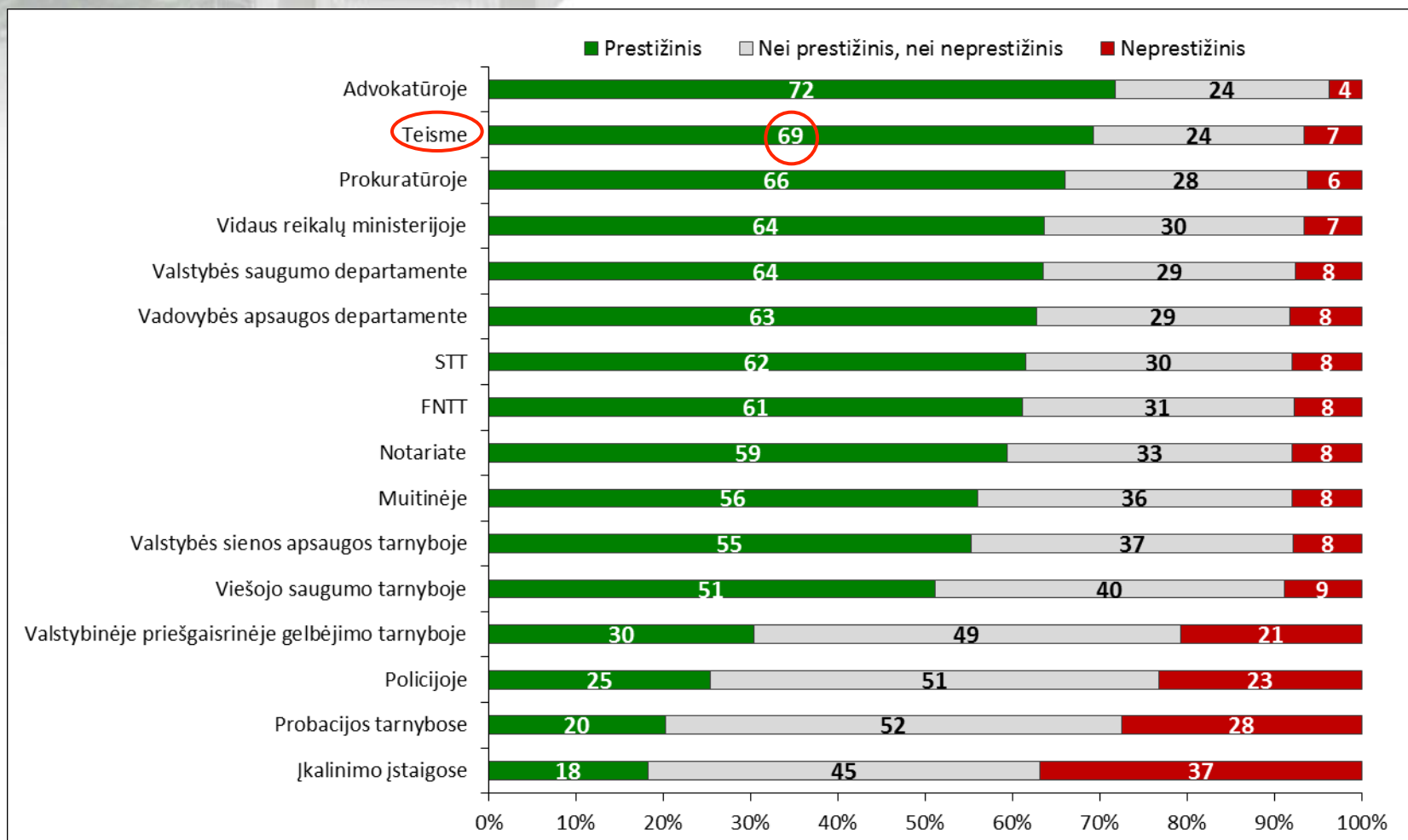

Pagrindiniai tyrimo klausimai

Gyventojai	Teisėjai
Profesijos prestižo vertinimas	Požiūris į savo profesiją
Veiklos vertinimas	Pasitenkinimas darbu
Korupcijos suvokimas	Darbo sąlygų vertinimas
	Požiūris į pokyčius (reformas)

Ar darbas šiose institucijose prestižinis?

Ar darbas šiose institucijose prestižinis?

(skirtumas tarp teigiamų ir neigiamų reikšmių)

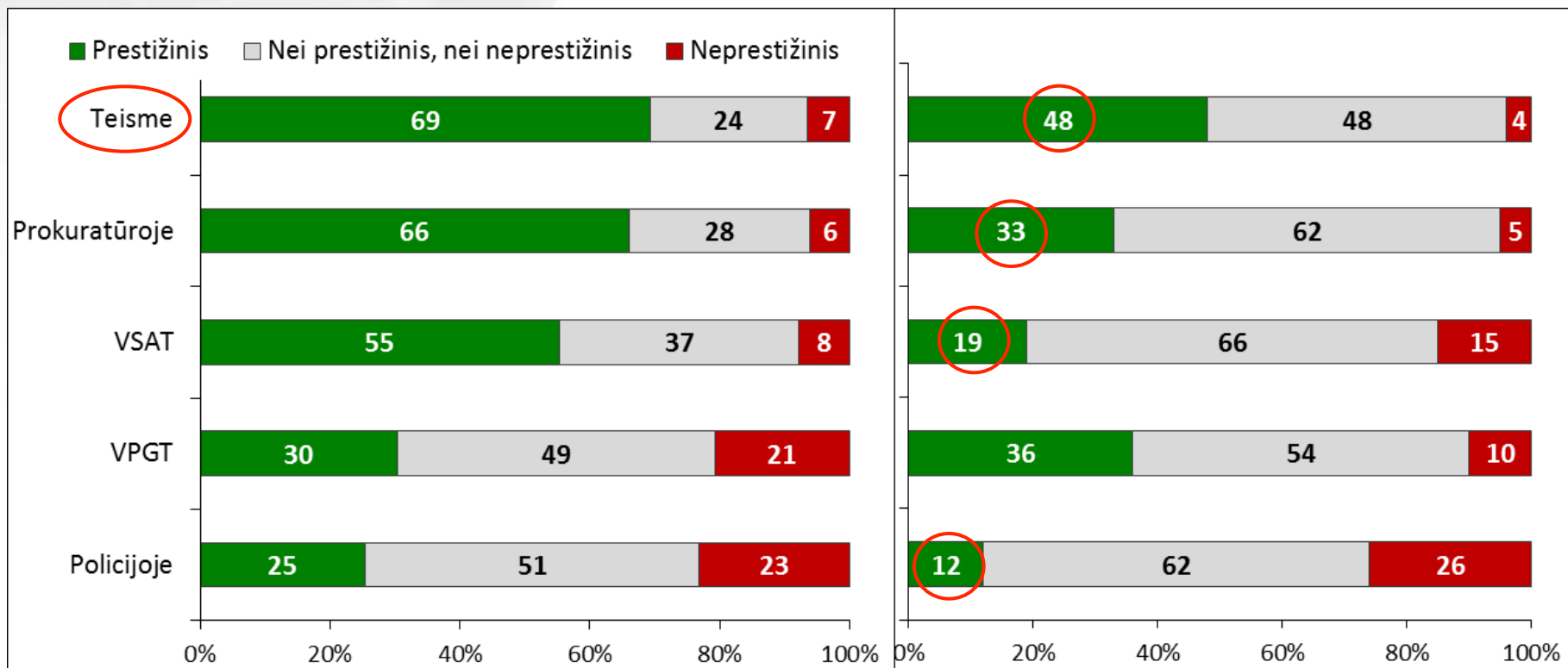
	2008 m.	2011 m.	2014 m.
Advokatūroje	72	71	68
Teisme	67	66	63
Prokuratūroje	42	47	60
VRM		59	57
Valstybės saugumo departamente	61	59	56
Vadovybės apsaugos departamente	63	60	55
Specialiųjų tyrimų tarnyboje	53	53	54
Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyboje	45	50	53
Notariate	62	63	51
Muitinėje	28	38	48
Valstybės sienos apsaugos tarnyboje	40	43	47
Viešojo saugumo tarnyboje		39	42
Valstybinėje priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje	-3	4	10
Policijoje	-24	-15	2
Probacijos tarnybose (buv. pataisos inspekcijose)	-21	-14	-7
Įkalinimo įstaigose	-39	-35	-19

Darbo prestižo institucijose vertinimas

Gyventojų nuomonė

Savo profesijos vertinimas

Gyventojai daug palankiau vertino atskirų institucijų darbo prestižą nei jose dirbantys pareigūnai.

Institucijų darbo vertinimas 2005-2014 m. (tik teigiami vertinimai)

Vertina teigiamai (proc.)	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
VPGT	77	75	83	82	84	85	86	83	83	82
Policijos	43	42	53	47	51	61	59	64	64	68
VSAT	43	48	46	64	45	51	58	55	58	61
VAD	34	48	45	55	29	35	56	48	59	60
VST		40	29	49	32	35	59	45	59	61
FNTT	29	34	23	38	22	29	46	34	45	54
Prokuratūros				37		22	31	30	45	49
Teismų				34		24	33	27	45	47
Pataisos inspekcijų				34		29	33	34	45	49
Įkalinimo įstaigų				34		28	36	32	44	48

Gyventojai turėję reikalų su teismais, jų veiklą vertina šiek tiek geriau, nei tie, kurie su teismais asmeniškai nesusidūrė.

Ar šiose srityse dirbantys pareigūnai yra korumpuoti?

(skirtumas tarp visiškai nekorumpuotų ir visiškai korumpuotų)

	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Ugniagesiai gelbėtojai	66	69	63
Viešąją tvarką prižiūrintys pareigūnai (patruliai)	32	31	31
Apylinkės inspektoriai	21	21	17
Kriminalinės ekspertizės atliekantys pareigūnai	4	11	9
VSAT pareigūnai (pasieniečiai)	-1	-2	-2
Ikiteisminio tyrimo pareigūnai	-3	5	1
Pareigūnai, išduodantys leidimus ir licencijas	-6	-3	3
FNTT pareigūnai	-9	-4	0
Ekonominius nusikaltimus tiriantys pareigūnai	-10	-3	-4
Kelių policijos pareigūnai	-20	-1	-6
Įkalinimo įstaigas prižiūrintys pareigūnai	-14	0	-3
Prokurorai	-29	-10	-16
Teisėjai	-37	-17	-18
Advokatai			-12

Palyginti su 2012 m., teisėjai buvo vertinami palankiau.

Kyšininkavimo indeksai 2014 m.

	<i>Turėjo reikalų</i>	<i>Prievartavimo</i>	<i>Davimo</i>	<i>Efektyvumo</i>
Kelių policijos pareigūnai	603	0,13	0,10	0,98
Viešąją tvarką prižiūrintys pareigūnai (patruliai)	257	0,04	0,02	0,75
Apylinkės inspektoriai	194	0,01	0,01	100
Pareigūnai, išduodantys leidimus ir licencijas	190	0,06	0,04	0,75
Ikiteisminio tyrimo pareigūnai	159	0,07	0,03	100
Teisėjai	153	0,08	0,04	0,67
Advokatai	148	0,07	0,03	0,75

2013 m.	<i>Turėjo reikalų</i>	<i>Prievartavimo</i>	<i>Davimo</i>	<i>Efektyvumo</i>
Kelių policijos pareigūnai	555	0,18	0,13	0,97
Teisėjai	229	0,09	0,02	0,50

2014 m. palyginti su 2013 m. nepakito teismų kyšininkavimo indeksai

Pagrindiniai teisėjų apklaustos duomenys

	<i>Atsakiusių skaičius</i>	<i>Dalis nuo dirbančiųjų</i>
Apylinkės teisme	223	47,5%
Apygardos teisme	59	37,6%
Apygardos administraciniame teisme	30	62,5%
Lietuvos vyriausiam administraciniame teisme	4	23,5%
Lietuvos apeliaciniame teisme	11	33,3%
Lietuvos aukščiausiame teisme	10	35,7%
<i>Iš viso</i>	337	44,8%

	<i>Atsakiusių skaičius</i>
Vilniaus	61
Kauno	65
Klaipėdos	36
Šiaulių	28
Panevėžio	33
<i>Iš viso</i>	223

Kodėl pasirinkote šią profesiją?

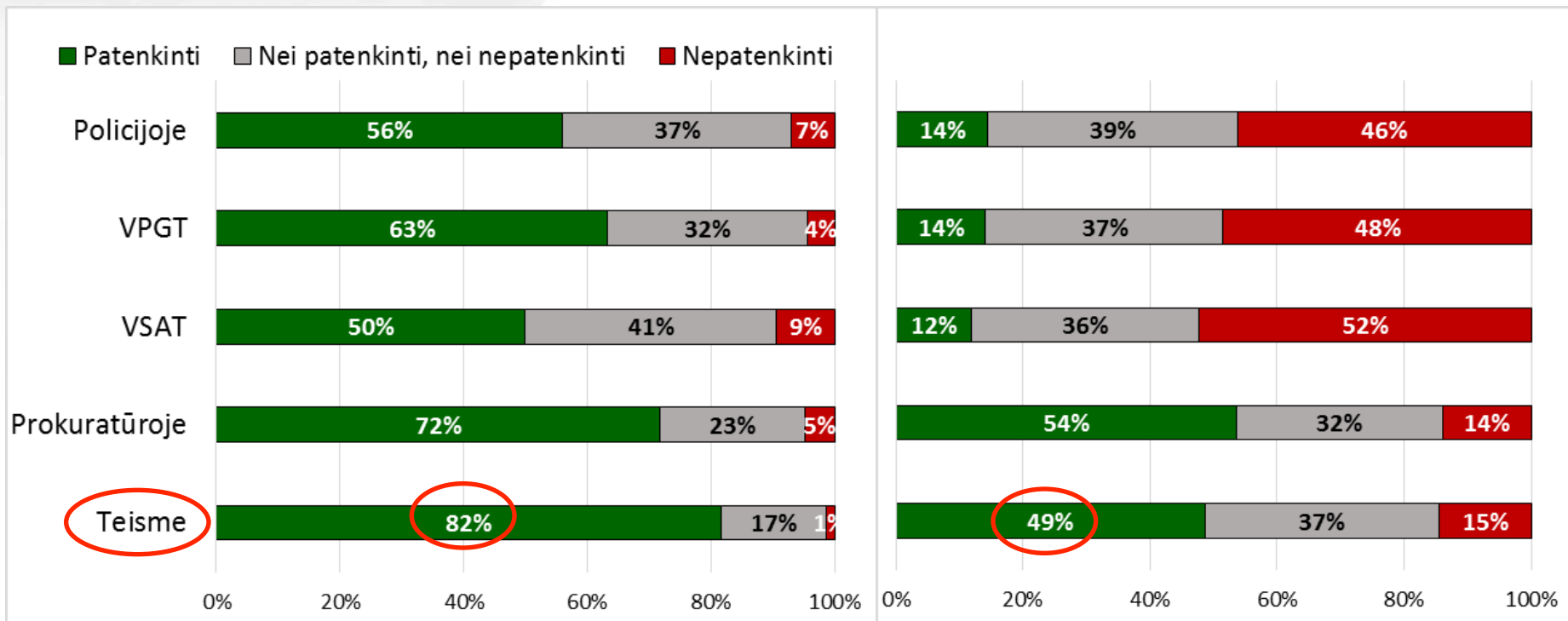
	<i>Policija</i>	<i>VPGT</i>	<i>VSAT</i>	<i>Prokuratūra</i>	<i>Teismai</i>
Norėjau dirbti būtent tokį darbą	58%	39%	47%	→ 71%	→ 76%
Manau, jog tai kilni profesija	28%	33%	25%	→ 40%	→ 48%
Norėjau padėti žmonėms	30%	33%	9%	28%	24%
Taip susiklostė aplinkybės	25%	29%	34%	20%	→ 12%
Žadamos socialinės garantijos	24%	27%	31%	→ 6%	→ 13%
Patarė ir pasiūlė artimieji	13%	17%	15%	→ 5%	→ 2%
Galimybė padaryti karjerą	12%	9%	14%	8%	9%
Šeimos tradicija	6%	6%	4%	4%	2%
Buvo lengva įsidarbinti	5%	5%	7%	2%	0%
Nebuvo galimybių susirasti kito darbo	3%	5%	6%	1%	0%

Palyginti su ankstesniais metais, mažai keitėsi teisėjų nurodyti profesijos pasirinkimo motyvai.

Pasitenkinimas dabartinėmis pareigomis ir atlyginimu

Palyginti su 2008 m., išaugo teisėjų pasitenkinimas darbu teismuose ir einamomis pareigomis.

Nepasitenkinimo darbu teisme priežastys

Kategorijos	Atsakymų pavyzdžiai
Didelis darbo krūvis	„Beprotiškas darbo krūvis“, „Didokas krūvis“, „Nežmoniški darbo krūviai“, „Nenormalus darbo krūvis“, „Nepakeliamas darbo krūvis“, „Per didelis krūvis“ „Yra ženkliai per didelis darbo krūvis, dėl ko nukenčia darbo kokybę, galėjimas įsigilinti į žmonių problemas, juos tinkamai išklausti“, „Labai didelis krūvis, nėra laiko įsigilinti į sprendžiamas problemas“, „Neadekvatūs krūviai trukdo tinkamai vykdyti teisingumą“, „Per dideli darbo krūviai ir nerealūs reikalavimai“, „Reikalaujama maksimaliai ir objektyviai bei greitai įsigilinti į dalyko, bylos esmę, visų išklausti, tačiau neatsižvelgiama į tai, kad darbo krūviai didėja, o ypač apylinkės teismuose. be to įvedama papildomo“
Nepasitenkinimas vadovais	„Visiškai netinkamas, neprofesionalus vidaus administravimas“, „Dėl nesąmoningos atmosferos darbe ir neprognozuojamo vadovavimo metu priimamų kartais juokingai absurdiškų sprendimų, sprendžiamų problemų, nurodymų ir pan.“, „[staigos vadovas netinkamas ir nemoka vadovauti [staigai, dėl to nukenčia teismo prestižas“, „Netenkina ne tiek visuomenės požiūris, kiek teismo administracijos požiūris į teisėjus, darbo organizavimas ir problemų teisme sprendimas“, „Karjeros atrankos nesąžiningos ir neskaidrios“, „Norėčiau dirbti kitoje [staigoje būtent dėl vadovo požiūrio į personalą“
Neigiamas požiūris į teismus ir teisėjus	„Visuomenės ir valdžios institucijų požiūriu į teisėją ir teismų instituciją apskritai“, „Pastoviai neigimas asmenų ir institucijų požiūris“, „Teisėjo pareigos gal ir negali būti prestižinės ar neprestižinės, bet visuomenėje pagarbos neliko, vien tik senai susiformavusi nuomonė, kad visi teisėjai blogi, žmonių interesai nerūpi“.
Netenkinantis atlygis už darbą	„Atlyginimas neatitinka dirbamo darbo“, „Nediferencijuojamas atlyginimas pagal darbo krūvį, gyvenamosios vietos (didmiestis ir rajonas) išlaidos“
Darbo sąlygos	„Blogos darbo sąlygos“, „Darbo sąlygos ir priemonės“
Kita	„Trūksta motyvacijos, pagarbos, niekas negina“, „Nėra kolektyvo, teisėjai tapo labiau užsidarę, bijo viešai ir atvirai reikšti savo nuomonę“

Kas jus labiausiai motyvuoja likti darbe?

	<i>Policija</i>	<i>VPGT</i>	<i>VSAT</i>	<i>Prokuratūros</i>	<i>Teismai</i>
Įdomus darbas	58%	59%	40%	→ 72%	→ 84%
Galimybė ankščiau išeiti į pensiją	48%	61%	62%	2%	0%
Galimybė gauti pareigūnų valstybinę pensiją	38%	45%	46%	30%	20%
Tobulėjimas profesinėje srityje	30%	19%	19%	→ 36%	→ 61%
Darbo užmokestis	19%	15%	19%	→ 61%	→ 36%
Galimybė daryti karjerą	21%	13%	15%	6%	17%
Nėra galimybių susirasti darbą kitur	11%	8%	15%	8%	3%

Teisėjų pateikti motyvai:

Aš savo darbą mėgstu
Bendravimas su žmonėmis
Pašaukimas
Manau, kad tai geriausiai sugebu
Neįsivaizduoju savęs dirbant kitur
Nepriklausomumas
Ilgos atostogos

Dirbant tobulėju kaip asmenybė, ne tik profesinėje srityje
Galimybė padėti žmonėms, sprendžiant jų konfliktus
Galimybė realizuoti norą daryti tai, kam esi paskirtas ir prisiekęs
Rasti bendrą kalbą su žmonėmis, jiems padėti
Savarankiškai priimti sprendimus pagal vidinį įsitikinimą.
Suvokimas, kad per 20 darbo metų niekada nenorėjau šio darbo keisti

Kaip jūs vertinate darbo sąlygas?

(skirtumas tarp teigiamų ir neigiamų reikšmių)

	<i>Policija</i>	<i>VPGT</i>	<i>VSAT</i>	<i>Prokuratūra</i>	<i>Teismai</i>
Santykius su bendradarbiais	68	79	70	64	67
Santykius su vadovais	50	59	47	→ 36	54
Darbo vietą	39	54	50	→ 63	55
Galimybės kelti kvalifikaciją	32	27	25	→ 8	→ 78
Galimybę pailsėti po darbo	28	58	51	20	→ 4
Galimybės daryti karjerą	8	16	-2	-9	→ 33
Darbo krūvį	3	40	30	-2	→ -47
Socialines garantijas	2	33	7	11	→ 32
Darbo užmokestį	-34	-34	-39	→ 38	→ 22
Materialinį paskatinimą	-46	-27	-45	-40	-43

Kaip jūs vertinate darbo sąlygas?

(skirtumas tarp teigiamų ir neigiamų reikšmių)

<i>Prokuratūros</i>	2008 m.	2014 m.
Santykius su bendradarbiais	63	64
Santykius su vadovais	51	→ 36
Darbo vietą		63
Galimybę pailsėti po darbo	4	→ 20
Galimybės kelti kvalifikaciją	-2	→ 8
Darbo krūvj	-13	→ -2
Galimybės daryti karjerą	-30	→ -9
Socialines garantijas	-34	→ 11
Darbo užmokestį	-43	→ 38
Materialinį paskatinimą	-46	-40

-5,6 18,9

<i>Teismai</i>	2008 m.	2014 m.
Galimybės kelti kvalifikaciją	65	→ 78
Santykius su bendradarbiais	65	67
Santykius su vadovais	62	→ 54
Darbo vietą		55
Galimybę pailsėti po darbo	-9	→ 4
Galimybės daryti karjerą	-16	→ 33
Socialines garantijas	-43	→ 32
Darbo krūvj	-57	→ -47
Materialinį paskatinimą	-73	→ -43
Darbo užmokestį	-83	→ 22

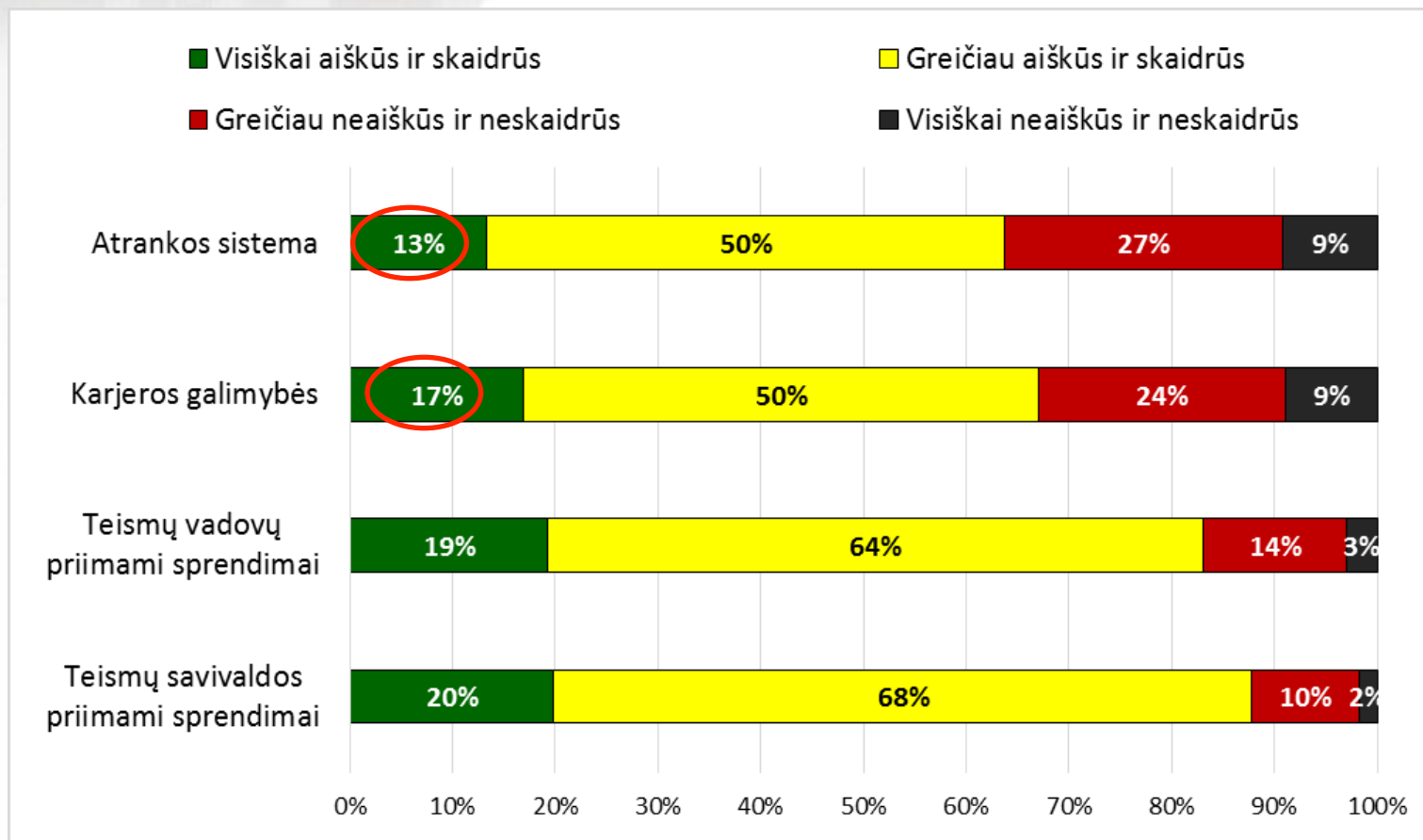
-9,9 25,5

Palyginti su 2008 m. teismuose pagerėjo daugelio sričių (ypač darbo užmokesčio ir socialinių garantijų) vertinimas, išskyrus – santykius su vadovais

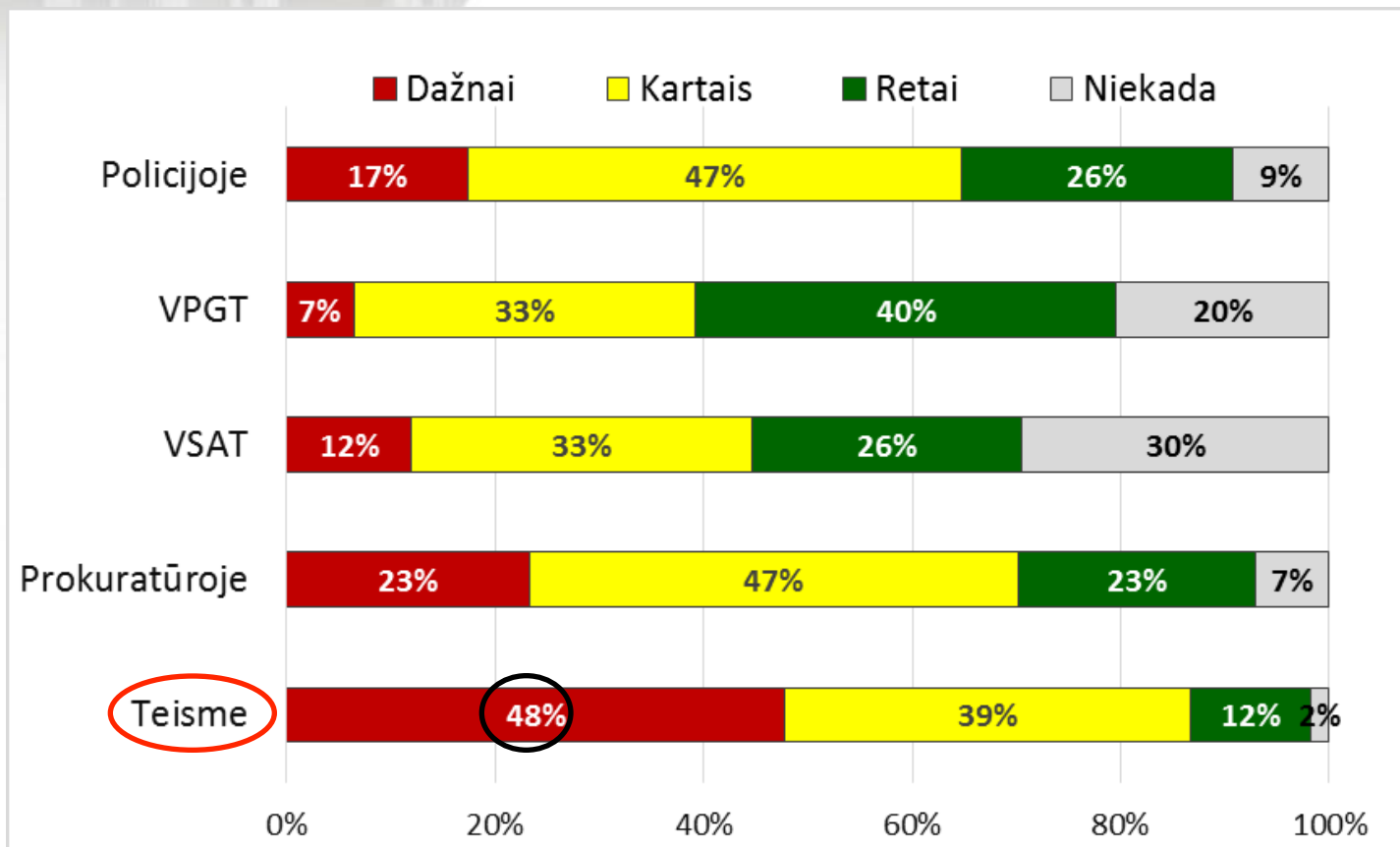

Situacijos tarnyboje suvokimas (tik teigiami vertinimai)

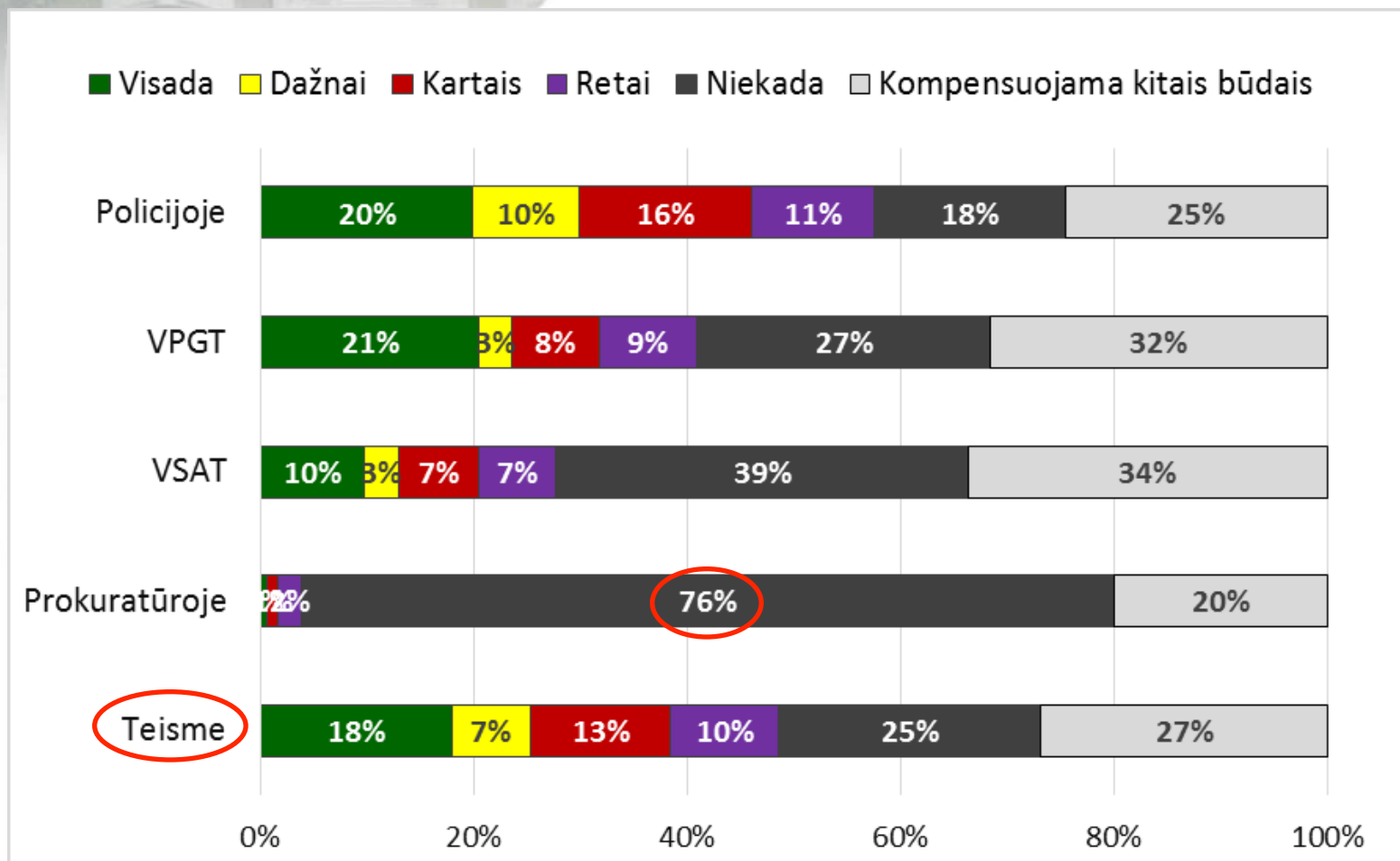
Ar Jums tenka dirbti viršvalandžius?

Palyginti su ankstesniais metais situacija šiek tiek pagerėjo

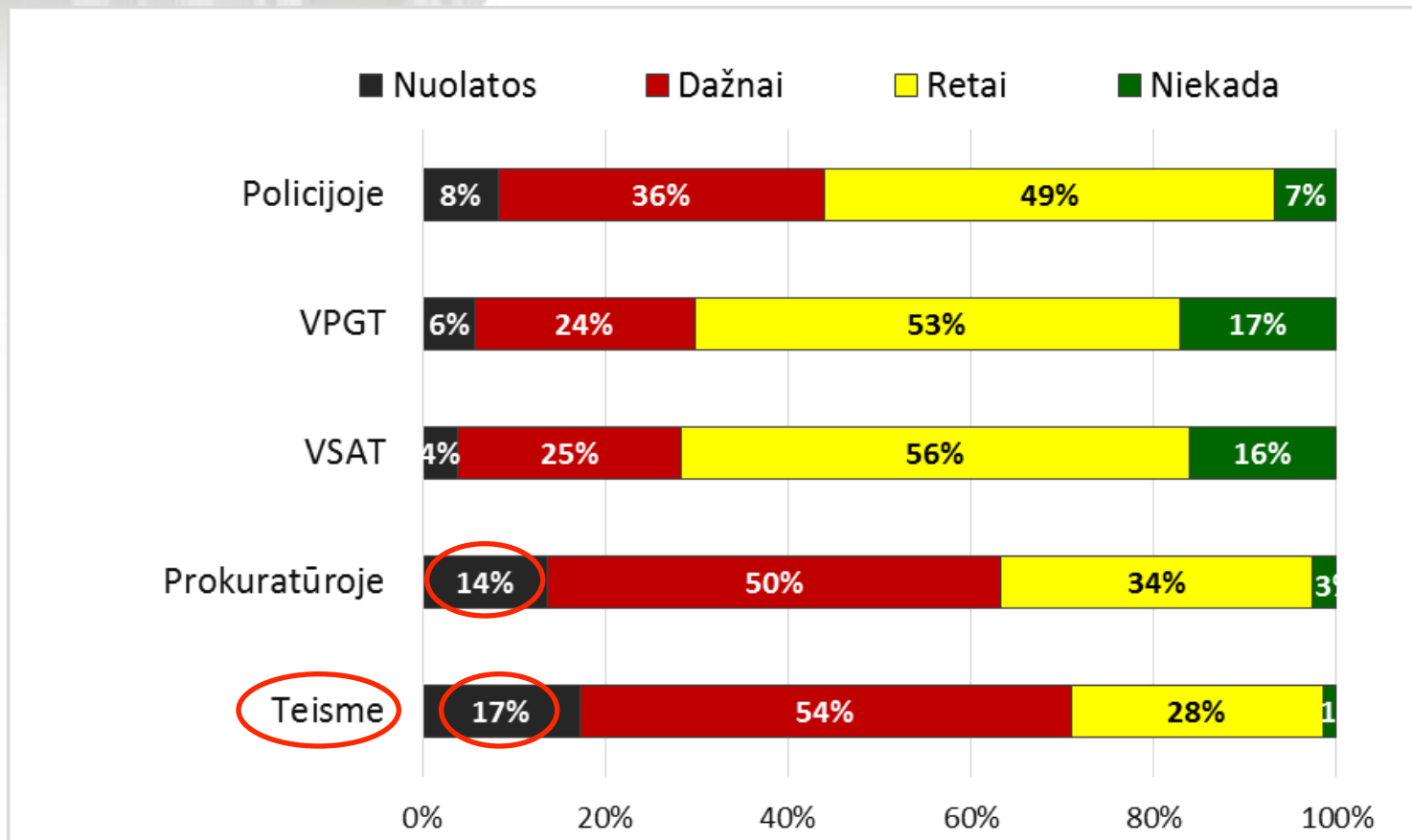
Ar Jums moka už viršvalandžius?

Palyginti su 2008 m. teismuose nuo 89 iki 25 proc. sumažėjo tų, kuriems nesumoka už viršvalandžius

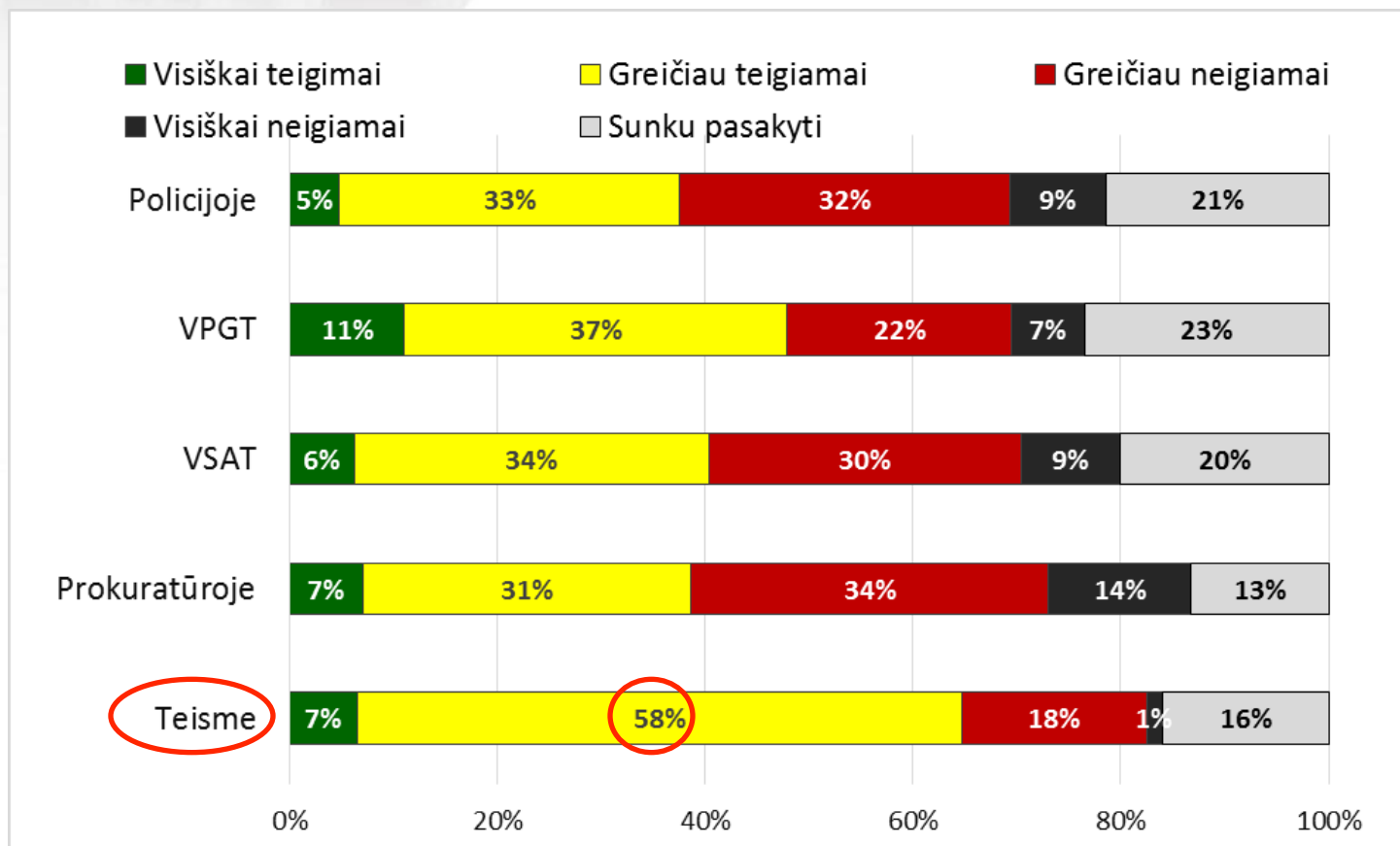

Ar dažnai darbe patiriate stresą?

Ankstesnių pokyčių (reformų) vertinimas

Teiginių, susijusių su pokyčiais, vertinimas (tik teigiami vertinimai)

	<i>Policija</i>	<i>VPGT</i>	<i>VSAT</i>	<i>Prokuratūros</i>	<i>Teismai</i>
Pokyčiai buvo naudingi Jums asmeniškai	32%	44%	37%	42%	41%
Pagerėjo Jūsų institucijos veikla	35%	49%	40%	33%	→50%
Išaugo jūsų profesijos patrauklumas	30%	52%	33%	19%	→40%
Pagerėjo visuomenės požiūris į jūsų instituciją	37%	62%	37%	15%	→47%
Gavau pakankamai informacijos apie pokyčius ir jų tikslus	41%	54%	44%	35%	→58%

Pagrindinės išvalgos

- Padaugėjo gyventojų, teigiamai vertinančių teismų veiklą. Turėję reikalų su teismais, jų veiklą vertina palankiau.
- Teisėjo profesija prestižine laiko gyventojai, bet ne teisėjai.
- Išaugo teisėjų pasitenkinimas darbu teismuose ir pareigomis. Pagrindinės nepasitenkinimo priežastys – didelis darbo krūvis ir nepasitenkinimas vadovais.
- Pagerėjo daugelio sričių (ypač darbo užmokesčio ir socialinių garantijų) vertinimas, išskyrus – santykius su vadovais. Ypač gerai vertinama galimybė kelti kvalifikaciją.
- Palyginti su kitomis pareigūnų grupėmis, teisėjai gana dažnai dirba viršvalandžius ir patiria darbe stresą.

Ačiū už dēmes!